
Newbie in Ubuntuland ●

Harry Croon

Na een afgedankte Toshiba Satellite 1700-300 met Intel Mobile Celeron 650 MHz, 192 MB RAM, 6GB HDU en WinME te hebben gekregen, keek ik uit naar wat ermee te doen. WinME handhaven leek me geen goed idee. Omdat Linux wordt geadverteerd als bijzonder geschikt voor oudere, kleinere en langzamere systemen, leek het mij een goede gelegenheid die laptop voor een kennismaking met Linux in te zetten. Op de GigaDisk 2007-5 vond ik UbuntuStudio en ging aan het installeren.

De installatie verliep met wat hobbels. Eerst probeerde ik de schijf te partitioneren in twee maal 2,9 GB (waarvan één voor WinME) plus een swap-partitie. De Engelstalige installatie verliep goed. Er bleek nog 33 MB op de Linux-partitie te resteren. Toen aangevuld met Nederlands. Onderweg een korte melding 'disk full', maar in plaats van te stoppen ging de installatie vrolijk door. Toen die klaar was, gaf de filemanager aan dat de harde schijf 4,6 GB zou bevatten. Dat legt toch een gebrek aan robuustheid bloot.

In de korte handleiding op de GigaDisc stond niets over forse systeemeisen. Toen maar eens op internet gezocht. En, ja hoor, *UbuntuStudio* vereist een zeer krachtig systeem. Had dat niet op de GigaDisk vermeld horen te worden? In elk geval ben ik in mijn argeloosheid een leuk avontuur aangegaan.

Verder vond ik op internet dat voor kleinere systemen *Xubuntu* juist geschikt is, omdat de grafische gebruikers-interface daarvan veel minder eisen stelt. Dus een

CD-image van Xubuntu gedownload, gebrand en de installatie gestart. Bij het partitioneren van de harddisk bleek al een manco. De installatie vroeg om tenminste één normale partitie en een swap-partitie te maken. Dat kon zowel automatisch en als met de hand. Maar via de handmethode werd geen gelegenheid geboden die swap-partitie te maken. Automatisch gebeurde dat wel.

Na 15% voltooid te hebben gaf de installatie de pijp aan Maarten. De CD-ROM ratelde af en toe wel, maar het proces kwam niet verder en na lange tijd (ca. 1 uur) de knop maar omgedraaid. Bij een tweede poging het zelfde verhaal. Dus weg met Xubuntu!

Teruggekeerd naar UbuntuStudio. Bij de hernieuwde installatie nu de gehele harddisk beschikbaar gesteld en het installeren van de delen voor geluid en video, die nu juist de crux van UbuntuStudio vormen, weggelaten. Nu bleek de harde schijf voor 1,7 GB gevuld, dus nog ruim 4 GB over voor applicaties. Dat lijkt me goed om mee te werken.

Het gebruik van dit bedrijfssysteem is een genot. Een zeer chique vormgeving. De functies zijn soms op andere plekken te vinden dan onder Windows, maar door de logische vormgeving zijn ze niet moeilijk te achterhalen en het werkt allemaal prima. Zelfs mijn USB-stick werkte meteen, wat onder WinME niet het geval was. De internetverbinding werd automatisch geconfigureerd en liep meteen op volle snelheid.

Achteraf had ik misschien *UbuntuStudio* moeten laten vallen en een gewoon Ubuntu-systeem moeten nemen. Ik weet niet welke GUI daar bij zit. Maar met deze ben ik blij.

Intussen wat geleerd van dit avontuur. Ten eerste dat het een gebruikersvriendelijk systeem is om mee te werken. Verder kreeg ik na de eerste installatie bij het multibooten de mogelijkheid een 'low latency'-kernel te laden. Wat is dat nou weer? Internet maakte me wijzer: een kernel met zeer kleine tijdsvertra-

gingen, die waarschijnlijk ook slechts korte tijd na 'events' dood is voor nieuwe 'events'. Dat maakt het geschikt voor bijv. real-time-werk, waarvan sprake is als de computer een proces dat buiten de computer plaatsvindt, op de voet moet volgen.

Mijn (voorlopige) conclusie: Ubuntu is een bedrijfssysteem waar een computerleek heel goed gebruik van kan maken. Maar voor de installatie is wel wat durf en doorzettingsvermogen nodig.

● Enkele kanttekeningen bij het voorgaande

Hans Lunsing

Tja, zoals altijd geldt ook hier: 'Bezint eer ge begint.' De gangbare Linux-distributies hebben de installatie zo gemakkelijk mogelijk gemaakt, maar dat neemt niet weg dat installatie van een besturingssysteem geen sinecure is. Er moeten wel eens wat hobbels worden genomen, bijvoorbeeld omdat hard- en software niet goed met elkaar overweg kunnen. Dat is niet per se de schuld van Linux. Als je een Windows-versie installeert op een computer waar hij niet specifiek voor geconfigureerd is, kun je op dezelfde problemen stuiten. Ik spreek wat dit betreft uit ervaring. Ook niet in perfecte conditie verkerende hardware kan voor problemen zorgen. Harry eindigt dan ook met de woorden: *Maar voor de installatie is wel wat durf en doorzettingsvermogen nodig.* Inderdaad. Als alles goed gaat, is het simpel, maar zo niet, dan heb je wel wat kennis van zaken nodig om te slagen.

Harry begint met te zeggen: "*Omdat Linux wordt geadverteerd als bijzonder geschikt voor oudere, kleinere en langzamere systemen...*" Dat is ook wel zo, maar dat geldt niet voor elke Linux-distributie. Linux is alleen maar de *kernel* met bijbehorende drivers. Die kernel is enorm flexibel en kan helemaal op de hardware worden geconfigureerd. Linux draait op mainframe-computers, maar ook op mobiele telefoons. Wil je een Linux-distributie voor een wat oudere computer, dan zul je toch een distributie moeten zoeken die daar speciaal voor gemaakt is. En als je niet weet waar je zoeken moet, zijn er nieuwsgroepen en forums, ook bij de DOSgg, waar je dat kunt vragen.

Ubuntu Studio is nu juist absoluut niet geschikt voor oudere computers. De naam *Studio* doet dat al vermoeden, en als je op de website kijkt zie je dat het inderdaad een krachtig systeem vereist.

Harry kwam daar ook wel achter, maar te laat. Bij herinstallatie liet hij alles met betrekking tot geluid en video weg, maar het was dan wel zo gemakkelijk geweest om meteen een lichtere distributie te installeren. Nu ja, hij vindt de vormgeving chique, en het gebruik een genot, dus wat dat betreft is er achteraf gezien niets mis mee.

Xubuntu is inderdaad beter geschikt voor wat oudere computers. Harry meldt dat via de handmethode voor het aanmaken van partities geen gelegenheid geboden wordt om een swap-partitie te maken. Dat verbaast me. Bij *Xubuntu* gaat het net als bij alle andere *Ubuntu*'s, en bij handmatig partitioneren kun je om het even welke partities aanmaken, ook een swap-partitie. Voor alle zekerheid heb ik het even gecheckt bij installatie op een virtuele machine. En inderdaad, het klopt: ik kon net zoveel parti-

ties van elk willekeurig type aanmaken als ik wilde, ook swap-partities dus.

Dat de installatie na 15% afbraak, hoeft niet per se aan *Xubuntu* te liggen. Het kan best zijn dat de CD niet in orde was, of dat de CD-ROM-drive van de laptop moeite had met de CD, ook al was deze wel in orde. Zo had de DVD-drive in mijn oude laptop regelmatig moeite met bepaalde CD's of DVD's, terwijl ze in een gewone desktop-computer geen enkel probleem gaven. 'Weg met *Xubuntu*!' was mijns inziens dan ook een wat te snelle beslissing.

Een andere goede distributie voor licht uitgeruste computers is *VectorLinux Standard Edition*: www.vectorlinux.com. Ik heb hem zelf ook gehad op mijn oude Toshiba, en het was echt een plezier om mee te werken.

En commentaar van Jan Stedehouder

Over TomTom, kaart lezen en Linux

Hoera! We hebben een nieuwe gebruiker van Linux. Van mij zul je niet snel klachten horen. Het verslag van Harry Croon is helaas niet ongebruikelijk, evenals de conclusie: Linux is mooi, maar gewoon (nog) niet gebruikersvriendelijk. Even een zijstapje.

Op de Nederlandse wegen zie je steeds meer mensen rondrijden met zo'n handig kastje op de voorruit geplakt. De TomTom Navigator (of een variant daarvan) geeft talloze bestuurders de juiste aanwijzingen

om op de plaats van bestemming te komen. Bij een navigator hoef je alleen te weten naar welk adres je wil en hoe je dat in moet geven. Daarna is het rijden en luisteren.

Een alternatief is de routeplanner. Je gaat naar een website, tikt het adres en de plaats van vertrek in en de online routeplanner geeft de meest geschikte route weer. Die route is handig opgeknipt in kleine stapjes. Het is nu een kwestie van rijden en lezen. We zien dat er iets meer vaardigheden zijn vereist om van deze methode gebruik te maken.

De traditionalisten onder ons kennen natuurlijk de klassieke methode: kaart lezen. Willen we goed gebruik kunnen maken van een kaart, dan moeten we over een behoorlijke collectie vaardigheden beschikken. Zo moeten we in staat zijn om de plaats van bestemming en plaats van vertrek zelf te vinden op de kaart. De kaart zelf is een abstractie van de werkelijkheid. Daarna moeten we zelf kijken wat de meest geschikte route is. Gedurende de rit moeten we voortdurend in de gaten kunnen houden waar we ons bevinden in relatie tot de plaats van bestemming en beslissingen nemen over het volgende stapje. Een van de cruciale vaardigheden is bijvoorbeeld weten waar het Noorden is, zodat we de kaart op de juiste manier bekijken. We zullen er ook nooit over klagen dat de kaart ons niet heeft verteld dat we linksaf moesten i.p.v. rechtsaf. Toch?

Wat heeft dit nu met het verslag van Harry te maken? De meesten van ons zijn niet begonnen met een navigator, maar met het traditionele kaartlezen. Wij beschikken derhalve over een enorm pakket aan vaardigheden. Wat computergebruik betreft zijn de meesten van ons begonnen met een navigator. Windows gaat er grofweg vanuit dat de gebruiker weinig tot geen vaardigheden heeft en vraagt en controleert voortdurend. Veel gebruikers leren blind varen. “Ja”, zo hoor ik iets te vaak, “maar ik heb al xx jaar ervaring met Windows en heb verstand van ...” Vast. Zo zijn er ook tallozen die heel goed de weg weten met de functies en eigenaardigheden van hun navigator. Maar zegt dat iets over hun vaardigheid om kaart te lezen? Precies.

Ik herhaal het nog maar een keer: Linux is geen Windows! Punt. Uitroepteken. Linux gaat er - opnieuw grofweg - vanuit dat je als gebruiker weet waar je mee bezig bent. Wil je 10 GB proppen op een 8 GB harde schijf? Okay, het is jouw bier. Linux is een heel stuk gebruiksvriendelijker geworden en zit wellicht op het niveau van de online-routeplanner. Dat varieert natuurlijk ook van distributie naar distributie.

Waar ik wel een milde ‘ergernis’ over er-voer was de opmerking: “Dat legt toch een gebrek aan robuustheid bloot.” Pardon? Wat heeft robuustheid hiermee te maken? De kritiek over de handleiding ging mij ook een stap te ver. In de rest van het verslag blijkt dat Harry prima in staat is zijn weg te vinden op internet. Dat mogen wij (schrijvers en DVD-samenstellers) ook verwachten in een computergebruikersgroep als de DOSgg. Volgens mij hoeven wij de leden toch niet te ‘spoon feeden’ (om maar eens een goede Engelse term te gebruiken). Daarbij komt dat in de afgelopen twee jaar Linux en Ubuntu regelmatig de revue zijn gepasseerd in de SoftwareHits en op de gebruikersdagen, en dat er een prima forum beschikbaar is voor het stellen van vragen.

Maar, het is een milde ‘ergernis’. Het is voor mij eerder een aansporing om door te gaan met het schrijven van artikelen, het geven van workshops en presentaties, en het blijven bepleiten van fundamentele veranderingen in de wijze waarop het Nederlandse onderwijs cruciale IT-vaardigheden bijbrengt. Harry, blijf gewoon doorgaan met spelen, met zoeken en met schrijven. Maar vergeet nooit: **Linux is geen Windows!**